

ZAMONAVIY RAQAMLI TEXNLOGIYALAR ORQALI MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARIDA TA'LIM TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH

Aripova Surayyo Iminovna

Andijon viloyati Paxtaobod tumani DMTT-32 direktori

Annotatsiya: Ushbu maqolada maktabgacha ta'lim tashkilotida zamonaviy raqamli texnologiyalardan samarali foydalanish hamda ta'lim jarayonida qo'llash haqida aytib o'tilgan.

Аннотация: В данной статье говорится об эффективном использовании современных цифровых технологий в организации дошкольного образования и их применении в образовательном процессе.

Abstract: This article talks about the effective use of modern digital technologies in the preschool education organization and its application in the educational process.

Kalit so'zlar: ta'lim, raqamli texnologiyalar, raqamli ta'lim resurslari, bolalar, ta'lim jarayonlari, zamonaviy texnologiyalar, pedagoglar, raqamlashtirish.

Ключевые слова: образование, цифровые технологии, цифровые образовательные ресурсы, образовательные процессы, современные технологии, педагоги, цифровизация.

Key words: education, digital technologies, digital educational resources, traffic rules, children, educational processes, modern technologies, pedagogues, digitalization.

Maqsad bitta — maktabgacha ta'lim tizimini raqamlashtirish hisobiga mehnat resurslarini tejash, ish unumini oshirish hamda tizimning ochiq va shaffofligini ta'minlashdir.

Hozirgi zamonda texnologiyadan qochish tobora qiyinlashib bormoqda va u hayotimizning deyarli barcha jabhalarini qamrab olmoqda. Zamon talablaridan kelib chiqqan holda tilshunos o'z kasbiy faoliyatida tillar haqidagi eng so'nggi, ishonchli va keng qamrovli ma'lumotlarni, bu sohadagi yangi ilmiy ishlanmalarni olish muhim ahamiyatga ega. Har xil turdagi o'quv, kasbiy, lingvistik, ijtimoiy, kundalik ma'lumotlarni olishda asosiy rol internetga yuklangan. Global internet tezkor va keng qamrovli tizim bo'lib, keng ko'lamlı muammolarni hal qilish uchun mo'ljallangan ilovalarni boshqaradigan turli xil apparat platformalarining birikmasidir. Bundan tashqari, internet ochiq tizimdir: siz faqat qidiruv bo'limiga so'rov yozishingiz kerak va siz tezda istalgan mavzuga javob olishingiz mumkin.

Shunday qilib, endi tilshunoslarning ixtiyorida har xil saytlar, kontent, platformalar va tezkor xabarlar mavjud. Ta'lim masalasini ham e'tiborsiz qoldirib bo'lmaydi, chunki asosiy bilim va malakalar o'quv jarayonida aniq shakllanadi. Global

miqyosda gapiradigan bo'lsak, butun zamonaviy raqamli dunyoda, bilim olish sohasida, ta'lim sohasida ko'plab o'zgarishlar ro'y bermoqda. Interfaol texnologiyalar ilgari o'qituvchilar tomonidan o'quv faoliyatida o'qitish usuli sifatida faol foydalanilgan. Endilikda innovatsion raqamli va axborot texnologiyalari ta'lim jarayonining barcha ishtirokchilari texnologiyalari va ta'limning uyg'unligi inson uchun ko'plab muammolarni hal qilish imkoniyatini ochib beradi.

Xususan, bolalar bilan bevosita ta'lim va bo'sh vaqtni o'tkazish jarayonida yangi jihozlarning imkoniyatlaridan foydalana olish kerak. Zamonaviy axborot maydoni nafaqat boshlang'ich maktabda, balki maktabgacha yoshdagi bolalarda ham kompyuter bilimlarini talab qiladi. Bugungi kunda axborot texnologiyalari ota-onalar, pedagoglar va mutaxassislarning erta ta'lim sohasidagi imkoniyatlarini sezilarli darajada kengaytirmoqda. Interfaol va multimedia vositalari bolalarni yangi bilim olishga intilishga ilhomlantirish va rag'batlantirish uchun mo'ljallangan. Interfaol doska o'quv ma'lumotlarini taqdim etish imkoniyatlarini sezilarli darajada kengaytiradi, bolaning motivatsiyasini oshirishga imkon beradi.

Ta'lim jarayoniga raqamli texnologiyalar va zamonaviy usullarni joriy etish bo'yicha quyidagi tadbirlar amalga oshiriladi:

- Raqamli iqtisodiyot uchun yuqori malakali muhandis-texnik kadrlar tayyorlash tizimini tashkil etish;
- Zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalari va ta'lim texnologiyalarining mustahkam integratsiyasini ta'minlash, bu borada pedagog kadrlarning kasbiy mahoratini uzluksiz rivojlantirib borish uchun qo'shimcha sharoitlar yaratish;
- Ta'lim jarayonlarini raqamli texnologiyalar asosida individuallashtirish, masofaviy ta'lim xizmatlarini rivojlantirish, vebinar, onlayn, "blended learning", "flipped classroom" texnologiyalarini amaliyotga keng joriy etish;
- Zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalari asosida masofaviy ta'lim dasturlarini tashkil etish;
- Oliy ta'lim muassasasining konferensiya materiallari, bitiruv-malakaviy ishlar, magistrlik va doktorlik dissertatsiyalaridan iborat ilmiy-texnik ma'lumotlar elektron bazasini yaratish, kelgusidagi ilmiy-texnik ma'lumotlar yangiligini ta'minlash maqsadida antiplagiat tizimidan foydalanishni keng joriy etish;
- Ta'lim yo'nalishlari va mutaxassisliklarining o'ziga xosligidan kelib chiqib, ta'lim jarayonida xalqaro miqyosda keng qo'llaniladigan zamonaviy dasturiy mahsulotlardan foydalanishni rivojlantirish;

Raqamli ta'lim resurslaridan foydalanishda hozirgi kunda barcha ta'lim tashkilotlarida foydalanish asosiy maqsad sifatida qarash mumkin. Multimedia

texnologiyalaridan foydalanish (rang, grafik, tovush, zamonaviy video jihozlar) turli vaziyatlar va muhitlarni simulyatsiya qilish imkonini beradi. Multimedia dasturlariga kiritilgan o'yin komponentlari tarbiyalanuvchilarning kognitiv faolligini faollashtiradi va materialni o'zlashtirishni kuchaytiradi. Interaktiv ta'lim vositalariga aylanadi ajoyib yordamchilar tarbiyalanuvchilarning rivojlanishini diagnostika qilishda: diqqat, xotira, fikrlash, nutq, shaxsiyat, o'rganish qobiliyatlarini rivojlantirish. Raqamli ta'lim resurslari orqali maktabgacha yoshdagi bolalarga eng yaqin va tushunarli bo'lgan majoziy turdagi ma'lumotlarni o'z ichiga oladi. Harakat, tovush, animatsiya bolalarning e'tiborini tortadi. Bolalarda harakat qilish va o'ynash istagi paydo bo'ladigan hissiy va kognitiv zaryad oladi. Raqamli ommaviy axborot vositalari, shuningdek, an'anaviy ko'nikmalar bo'yicha materiallarni ishlab chiqish va o'quvchilarning fikr-mulohazalarini yaxshilashning bir qancha usullarini taklif qiladi. Ulardan biri multimedia orqali annotatsiyalarni taqdim eta oladigan va so'zlarni aniqlashni targ'ib qiluvchi dasturiy ta'minotdan foydalanish bo'lib, bu o'qituvchilarga elektron dars kabi dasturlar yoki ta'lim darajasidagi matnlarni o'rganuvchilarga mos tilga tezda tarjima qilish imkonini beradi.

Zamonaviy davr bizni Skype, Zoom, Loom, podkastlar kabi vositalardan yanada ko'proq innovatsion foydalanishga undadi, bu esa o'rganishning yanada mustaqil usuliga hissa qo'shadi va uni yanada interaktiv qiladi. Texnologik yangiliklar seminarlarda guruh va mustaqil ishlarni samarali tashkil etishga yordam beradi va bu o'quvchilarda amaliy ko'nikma va malakalarning yaxshilanishiga olib keladi, shu bilan o'quvchilarning til o'rganish jarayonini individuallashtiradi va ularning tillarni o'rganishga bo'lgan qiziqishini oshiradi. Bu orqali o'qituvchilar o'quvchilarda nafaqat bilish faolligini, balki ularning ijodiy salohiyatini ham rivojlantiradi. Raqamli texnologiyalarning barcha afzalliklarini hisobga olgan holda, ulardan haddan tashqari ko'p foydalanish, hatto noto'g'ri foydalanish ham o'quv yomonlashtirishi mumkinligini hisobga olish kerak. Texnologiyalar ta'limda muhim rol o'ynasa ham, ular yangi ta'lim modellari bilan birga o'qitish jarayoniga to'g'ri kiritilishi kerak. Raqamli texnologiyalarni joriy etish chet tillarini o'qitishda o'ziga xos xususiyatlarga ega, biroq u o'qituvchining to'g'ri ta'lim strategiyasi va raqamli vositalarni tanlash qobiliyatiga bog'liq bo'lib, bu o'z navbatida o'quvchilarning muvaffaqiyat darajasiga ta'sir qiladi. Xulosa qilib aytganda zamonaviy elektron talim vositalari mikro va makro dunyodagi, murakkab qurilmalar va biologik tizimlardagi hodisa va jarayonlarni kompyuter grafikasi va modellashtirishdan foydalanish asosida o'rgatish, juda katta yoki juda kichik tezlikda sodir bo'ladigan fizik, kimyoviy va biologik jarayonlarni qulay vaqt o'lchamida taqdim etish kabi yangi didaktik masalalarni yechishga yordam beradi. Hozirgi vaqtda kompyuterlashtirish jarayoni dunyo mamlakatlarida turli darajada kechmoqda. Taraqqiyot qay darajada bo'lmasin, insoniyat jamiyatda axborot texnologiyalarining o'rni beqiyosligini tushunib yetdi. Inson faoliyatining barcha

sohalarini raqamlashtirish bugungi kunda jamiyatning muhim vazifasi va ijtimoiy taraqqiyot omilidir. Xususan tilshunoslik sohasini rivojlantirishda raqamli texnologiyalar muhim ahamiyatga ekanligini yuqorida ko‘rib chiqdik.

Hozirgi vaqtda maktabgacha yoshdagi bolalar bilan ishlashda ixtisoslashtirilgan kompyuter texnologiyalaridan foydalanish ayniqsa dolzarbdir. Interfaol o‘yinlarning asosiy vazifalaridan biri bolaga ota-ona va pedagogik ta‘sirning passiv ob‘ekti emas, balki faol sub‘ektga aylanishiga yordam berishdir. Bu bolaga ongli ravishda bilim olish imkonini beradi.

Foydalanilgan adabiyot ro‘yxati.

1. M.A.Abdullayeva Maktabgacha ta‘limni boshqarishning ilmiy asoslari. O‘quv qo‘llanma 2020-y
2. Yuldashev U., Mamarajabov M., Tursunov S. Pedagogik Web-dizayn. O‘quv qo‘llanma – T.: “Voriz”, 2013.
3. Aripov M., Fayziyeva M., Dottoyev S. Web-texnologiyalar. O‘quv qo‘llanma. – T.; “Faylasuflar jamiyati”, 2013
4. D.Sayfurov, Fayziyeva M. Ta‘limda ilg‘or axborot-kommunikatsiya texnologiyalari moduli bo‘yicha o‘quv-uslubiy majmua. Toshkent davlat pedagogika universiteti huzuridagi pedagog kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish tarmoq markazi. 2017-y.
5. Yo‘l harakati qoidalari (ertalabki davra suhbat). Nigmatov A.N., Buriev X.K., Mirsaatova Sh.R. O‘quv qo‘llanma.–Toshkent, 2023. – 88 b.